

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики музичного виховання та диригування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХОРОВИЙ КЛАС

Освітня програма	Середня Освіта (Музичне мистецтво)
Спеціальність	014 Середня Освіта (Музичне мистецтво)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2018 р.

м. Івано-Франківськ - 2018

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Хоровий клас
Викладачі	Зваричук Ж. Й. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування. Дудик Р. В. - кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування. Колубаєв О. Л. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування.
Контактний телефон викладача	Зваричук Ж. Й. - 067 764 30 54 Дудик Р. В. – 0501 96 34 24 Колубаєв О. Л. – 050 575 90 00
E-mail викладача	credoif@ukr.net
Формат дисципліни	очна, заочна
Обсяг дисципліни	загальна кількість годин-270 , з них аудиторних-122, самостійна робота-148.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	17 год.
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Хоровий клас» є теоретичні засади хорового виконавства та культури вокально-хорового співу, виразові можливості хорової музики та закономірності хорового виконавства в цілому, практика співу в хоровому колективі та методичні принципи формування практичних навичок роботи з хором, забезпечує процес мистецько-виконавської освіти бакалаврів та магістрів, формує їх професійний фаховий розвиток і є необхідним для майбутньої практичної музично-педагогічної творчості, музично-виконавської культури та спонукає до професійного росту та самовдосконалення.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни “Хоровий клас” полягає у формуванні педагогічних засобів професійного розвитку та процесі професійної підготовки студентів за спеціальністю 014 - Середня Освіта (Музичне мистецтво) в оволодінні науково-теоретичними та практичними основами виконавської майстерності та роботи з хоровими колективами, як складової навчальної дисципліни музично-виконавської освіти у вищій школі, та всіх профільних дисциплін диригентської освіти; розширити і професійно загострити тематику теоретичної, методичної та практичної підготовки майбутнього як виконавця так і хормейстера, вихованні необхідних практичних навичок і вмінь по керуванню хором. «Хоровий клас» базується на вивченні та взаємозв'язку предмета з блоком дисциплін психолого-педагогічного, фундаментального та професійно-орієнтованого циклу навчального плану, а саме: хорознавство, практикум роботи з хором, історія музики, сольфеджіо, читання хорових партитур, хорове аранжування, гармонія, теорія музики, гра на музичному інструменті, постановка голосу, психологія. Дисципліна «Хоровий клас» є однією з профілюючих дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача, хормейстера, керівника хорового колективу.</p> <p>Хоровий клас є творчою, навчальною лабораторією, де студенти пізнають можливості</p>	

вокальних голосів, набувають основ культури вокально-хорового співу, глибоко засвоюють виразові можливості хорової музики та закономірності хорового виконавства в цілому.

Досягнення мети передбачає опанування майбутніми педагогами-музикантами **змісту** курсу, що виявляться у:

- фаховому та культурному зростанні засобами вокально-хорової роботи, усталеному професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійних якостей;
- формуванні фахової компетенції у процесі диригентської та хорової підготовки, де поєднуються загально-професійна і спеціальна фахова складові, як здатність до виконавської діяльності;
- здатності до системної апперцепції і інтеграції галузевого знання та вміння долати поставлені завдання та мету у педагогічній та виконавській реальності;
- здатності і уміннях використовувати знання для вирішення проблем особистісного взаєморозвитку художнього розвитку людини;
- формування комплексу знань, умінь і навичок, що забезпечує його спроможність використовувати у практичній діяльності;
- навичках самостійної роботи та навчання.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “**Хоровий клас**” є:

- фахове та культурне зростання засобами вокально-хорової роботи, усталений професійний інтерес до безперервного оновлення індивідуально-професійних якостей;
- вивчення різних стилів і жанрів хорової музики, знайомство з принципами підбору хорового репертуару;
- виховання художнього смаку за допомогою вивчення та виконання високохудожніх зразків хорової літератури;
- виробити у студентів вокально-хорову техніку необхідну для співу в хорі;
- розвинути слухові здібності, вокально-хорові навички, необхідні для роботи з хоровим колективом;
- навиків практичної роботи з хором та засвоєння ними всього багатогранного комплексу вокально-хорових засобів музичної виразності;
- розвивати творчу уяву, художній смак, вміння розкривати творчий задум композитора, навички професійно-художнього виконання творів;
- забезпечення студентів хоровим репертуаром для подальшої професійної діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Компетенції:

Компетенції соціально-особистісні

- Здатність учитися, уміння застосовувати базові знання на практиці;
- Здатність до критики й самокритики, до самонавчання;
- Креативність, здатність до системного мислення, здатність до аналізу і синтезу;
- Адаптивність і комунікабельність;
- Наполегливість у досягненні мети;
- Турбота про якість виконуваної роботи;
- Дотримання етики та толерантність.

Загальнонаукові компетенції

- Базові уявлення про основні напрямки розвитку хорового виконавства; знання вітчизняної історії хорової музики;
- Базові знання для виховання художнього смаку за допомогою вивчення та виконання високохудожніх зразків хорової літератури; сутність, структуру й особливості вокально-хорової роботи та керування хоровим колективом необхідному для володіння ними в обраній професії;
- Базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів набору нот і навички роботи в комп'ютерних мережах,

використовувати інтернет-ресурси для пошуків нового репертуару, прослуховувати виконання хорової музики;

- Базові знання в галузі, необхідні для освоєння загально-професійних дисциплін.

Загально-професійні компетенції

- Володіння методами спостереження, ідентифікації, класифікації предмету діяльності;
- Застосування основних методів аналізу й оцінки стану діяльності;
- Базові уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії та методології музичного хорового мистецтва;
- Практичне й оперативне застосування знань, вмінь до конкретних професійних ситуацій.
- Використання професійно-профільованих знань у педагогічній, виконавській та концертній діяльності;

Спеціалізовано-професійні компетенції

- Використання професійно-профільованих знань та навичок під час вокально-хорової роботи в колективі, у процесі формування естетичних поглядів, тенденцій та художніх смаків;
- Розвивати творчу уяву, художній смак; вміння розкривати творчий задум композитора; навички професійно-художнього виконання творів; уміння використовувати їх в професійній діяльності;
- Використання теоретичних та методичних знань, володіння музичним репертуарним матеріалом різних епох, стилів для виконавської та концертної роботи;
- Використання знань, умінь і навичок зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань щодо основних шляхів пошуку виконавських засобів втілення художнього образу.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
практичні			загальна кількість годин-270 , з них аудиторних-122.		
самостійна робота			148.		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
I-III	014 Середня Освіта (Музичне мистецтво)	1,4 року навчання		нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
I семестр Змістовий модуль 1. Вокально-хорова робота. Тема 1. Теоретичні основи роботи хорового класу та методика вокальної хорової роботи в хоровому класі.	практичне	4, 5, 6, 7	4	5	I семестр 1 тиждень
Тема 2.	практичне	4, 5, 6, 7	8	5	2-3 тиждень

Вдосконалення та закріплення навиків хорового співу, одержаних за час проходження курсу хорового класу.					
Тема 3. Елементи вокально-хорової техніки. Вивчення партій хорових творів.	самостійна робота	5,6	15	5	3 тиждень
Тема 4. Висока позиція співу-необхідна умова мелодичного і гармонічного строю в роботі над хоровими творами.	практичне	4, 5, 6, 8, 13, 14.	24	5	4-9 тиждень
Тема 5. Звукоутворення, звуковедення, спів в високій позиції – основа вокально-хорового виховання. Вивчення та задача хорових партій програми.	самостійна робота	5,6	15	5	9 тиждень
Змістовий модуль 2. Виконавська інтерпретація хорових творів. Тема 6. Створення виконавського художнього образу – основне завдання в роботі над хоровими творами.	практичне	4, 5, 6, 7	16	5	10-13 тижні
Тема 7. Виконавські нюанси, їх роль в хоровому виконавстві. Вивчення хорових партій програми.	самостійна робота	5,6	15	5	14 тиждень
Тема 8. Контроль самостійної роботи. Задача хорових партій творів програми.	самостійна робота	Хорові партитури	25	35	14 тиждень.
Тема 9. Хорове, художньо – образне мислення в процесі інтерпретації	практичне	3, 4, 5, 6, 7	4	5	15,16 тиждень

хорового твору.					
Залік		Хорові партитури		25	
II семестр Змістовий модуль 3. Удосконалення вокально-хорових навичок. Тема 10. Значення тембрального ансамблю у формуванні якісної хорової звучності. Робота над хоровими творами програми.	самостійна робота	4, 5, 6, 7, 8	20	5	II семестр 1-3 тижні
Тема 11. Художні види ансамблю, їх значення у хоровому виконавстві. Робота над хоровими творами програми. Здача хорових партій.	самостійна робота	4, 5, 6, 7, 8	10	5	4-5 тиждень
Тема 12. Роль фактури у становленні загальної драматургії хорового твору.	практичне	3, 4, 5, 6, 7	4	5	6 тиждень
Тема 13. Інтонаційна природа музичної мови хорового твору.	практичне	3, 4, 5, 6, 7	6	5	7-10 тижні
Змістовий модуль 4 Виконавська концепція хорового твору. Тема 14. Виразові, художні та технічні засоби хорового виконавства.	практичне	1, 3, 4, 5, 6, 7	12	5	11-13 тиждень
Тема 15. Контроль самостійної роботи. Здача хорових партій творів програми.	самостійна робота	Хорові партитури	16	25	14 тиждень
Тема 16. Втілення емоційно-образного змісту хорового твору у контексті	практичне	1, 3, 4, 5, 6, 7	8	5	14-15 тиждень

його жанрово-стилістичної моделі.					
III семестр. Змістовий модуль 5. Підготовка хорового колективу до державного екзамену. Тема 17. Висока професійна майстерність вокально-хорового виконання.	практичне	1, 3, 4, 5, 6, 7	16	10	III семестр. 1-4 тижні
Тема 18. Стилі хорового виконавства. Робота над хоровими творами програми.	самостійна робота	додаткова л-ра 1, 9, 17	18	10	4 тиждень
Тема 19. Виконавська інтерпретація хорових творів різних епох, жанрів та стилів.	практичне	1, 3, 4, 5, 6, 7	16	10	5-8 тиждень
Тема 20. Інтерпритація хорових творів програми. Залік.	самостійна робота		10	20	7 тиждень
Тема 21. Специфіка концертно-виконавської роботи хорового колективу.	самостійна робота		10	50	Державний іспит
Всього:			Аудиторних годин 122, самостійна робота 148.		

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу 1 бал	Поточна система оцінювання потемах курсу: 1 бал - незнання хорових партій, неповна, малозмістовна, відсутня або неправильна відповідь на теоретичні питання курсу, відповіді на питання не висвітлюють зміст поставлених питань. 2 бали – спів хорових партій творів виконано на низькому професійному рівні; відтворення нотного тексту з грубими помилками; незнання програми напам'ять; слабка музична ерудиція, відсутність артистично-сценічної культури; відповіді на
--	---

	<p>теоретичні питання неповні, малозмістовні, не висвітлюють зміст поставлених питань.</p> <p>3 бали – знання програмного матеріалу відповідає вимогам; неналежний художній рівень виконуваних творів, допущення текстових помилок (темп, метро ритм, штрихи, поверхове відтворення стильових особливостей творів); відсутність емоційної виразності; неартистичне, художньо та технічно недосконале виконання хорових партій творів; відповіді на питання неточні, не висвітлюють повною мірою зміст поставлених питань.</p> <p>4 бали - знання та вміння відповідає вимогам; виконання хорових партій програми з окремими помилками (в нотному тексті, ритмі, темпі, динаміці, нюансуванні); виконання програми напам'ять; виразне, інтонаційно чисте виконання програмового матеріалу, але допущення ряду помилок, добре розвинутий слух і почуття ритму; недостатність музичної ерудиції, що проявляється у неточному стилістичному співі; інтонування з окремими помилками, належна артистично-сценічна культура.</p> <p>5 балів – знання хорових партій програми відповідає вимогам; вільне володіння виконавською технікою; глибоке проникнення в авторський задум з переконливою інтерпретацією творів; артистичність виконання та емоційна виразність; безпомилкове виконання програми напам'ять; повна, змістовна відповідь з характеристикою музично- теоретичних, вокально- хорових та стильових особливостей партитур; глибоко висвітлюють зміст поставлених питань.</p> <p>Контроль самостійної роботи та успішна здача хорових партій творів програми оцінюється вищим балом – 25.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня знань та готовності студента до виконання поставлених професійних завдань. Форми поточного контролю: здача хорових партій програми, участь у концертах.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться як результат вивчення навчального курсу та передбачає залік в 1-3 семестрах, виступ на державному екзамені.</p>
<p align="center">7. Політика курсу</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-магістранти повинні оволодіти обсягом теоретичних знань та практичних навиків по предмету:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретичні основи вокально – хорових дисциплін; - особливості хорового співу, характеристику вокального голосу, дитячого голосу та його вікові якості, психолого – педагогічні основи музичного сприймання та відображення; - хорові партії визначених творів, основні риси творчості композитора даного твору; 	

- сутність, структуру й особливості вокально-хорової роботи та керування хором колективом.

вміти:

- знаходити творчий контакт в колективі, орієнтуватися в загальній хоровій звучності, слухати хорові партії, оцінювати якість звучання і виправляти помилки;
- володіти вокально – хоровими навиками, необхідними для співу в навчальному, професійному та самодіяльному хоровому колективі;
- провести бесіду про композитора, виклад змісту виучуваного твору, демонстрацію його на фортепіано;
- самостійно проводити репетицію хору, складати план проведення репетиції, визначати методику розучування твору, співати хорові партії;
- підбирати хоровий репертуар для хорів різних видів;
- використовувати творчі методи, нові методології в практичній роботі з хором та зацікавлення хоровою творчістю/

Поведінка в аудиторії повинна відповідати правилам поведінки студентів у навчальному закладі. Студент має відвідувати практичні заняття, активно працювати, старанно готуватися до них, самостійно вивчати теоретичні питання по курсу, хорові партії творів творів програми, відповідати відповідному кваліфікаційному рівню, дотримання вимог професійної етики.

Програма студентського мішаного хору.

1. «Pie Yesu» from «Messa da Requiem» - A. Webber
2. «Летів пташок» - українська народна пісня в обробці О. Спаринського.
3. «Минули літа молодії» - муз. Д. Січинського, сл. Т. Шевченка.
4. «Льодолом» - муз. М. Леонтовича, сл. Г. Чупринки.
5. «Садок вишневий» - муз. Є. Станковича, сл. Т. Шевченка.
6. «Cum sanctu spiritu» 12 частина із «Gloria» - муз. А. Вівальді.
7. «Богородице Діво» - муз. Р. Толмачова.
8. «Подольночка» - українська народна пісня в обробці А. Кушніренка
9. «Libera me», VI ч. з меси «Requiem» - муз. Г. Форре.
10. «Не туманься, тумане» - муз. І. Шамо, сл. П. Усенко.
11. «Плакали ангели» - муз. М. Попова.
12. «Слава во вишніх Богу» Хоровий концерт № 6 – муз. Д. Бортнянського.
13. «Маленька Джазова Месса», муз. Боба Чілокота.
14. «Ой, чого ти почорніло» - муз. А. Литвинова, сл. Т. Шевченка.
15. «Sanctus» - муз. Д. Керубіні.
16. «Тропар до Пресвятої Богородиці» - муз. Г. Гаврилець.
17. «Благослови, душе моя, Господа» - муз. Р. Твардовського.
18. «Вербовая дощечка» - українська народна пісня в обробці В. Шнайдера.

Колядки та щедрівки

1. О. Яковчук «Щедрівка».
2. І. Небесний «Ой прилітало два соколоньки».
3. Т. Власенко «Колядка»
4. Л. Дичко «Веселая нам новина»
5. Б. Сегін «Щедрівка»
6. О. Кошиць «Янголи в небі»
6. М. Леонтович «Щедрик»
7. В. Гайденко «Щедрий вечір».

Програма студентського однорідного хору.

1. Stabat Mater - муз. А. Кисельова, лат. текст Якопоне да Тоді.
2. Лелеченьки - муз. О. Білаша, сл. Д. Павличка
3. Озеро - муз. Мераба Парцхаладзе, сл. Буду Купаташвілі
4. De profundis clamavi - муз. Piotra Janczaka

5. Закувала зозуленька - українська народна пісня в обробці Гр. Цицалюка
6. Dignare - муз. Г. Ф. Генделя, обр. для жін. хору В. Самаріна
7. Місяченьку - українська народна пісня в обробці Д. Скоропада
8. Ave verum corpus - муз. В.-А. Моцарта;
9. М'ята - муз. М. Чембержі, сл. В. Сороки
10. Sanctus - муз. Piotra Janczaka
11. Піду в садочок - українська народна пісня в обробці А. Коломійця
12. Світанок - муз. В. Верменича, сл. А. Каструка
13. Садок вишневий коло хати - муз. Г. Хоткевича, сл. Т. Шевченка
14. Журавочка - муз. Б. Янівського, сл. Т. Шкарбюка
15. Ой мій милий щось зробив – закарпатська українська народна пісня в аранж. М. Клепар
16. Коляда - муз. М. Стецюна, сл. А. Марченко
17. Колядка-колядка - пер. для жін. ансамблю Х. Давидовської-Бездір
18. Щедрик - українська народна пісня в аранж. Л. Г. Бондаренко

8. Рекомендована література

Базова (Бібліотека Навчально-наукового інституту мистецтв)

1. Болгарський А. Г., Сагайдак Г. М. Хоровий клас і практика роботи з хором. К., 1987. К-сть екз.: 20
2. Дмитревський Г. О. Хорознавство і керування хором. К., 1961. К-сть екз.: 1
3. Їжак В. О., Серганюк Ю. М., Серганюк Л. І. Методика аналізу хорових творів. Івано-Франківськ, 1992. К-сть екз.: 4
4. Зваричук Ж. Й. Методичні рекомендації для вивчення, організації самостійної роботи студентів та практичних модулів з дисципліни «Хоровий клас». Ів.Франківськ, 2017. К-сть екз.: 5
5. Зваричук Ж. Й. Питання хорознавства. Навчально-методичний посібник. Ів.-Франківськ, 2018. К-сть екз.: 5.
6. Коломієць О. М. Хорознавство. Навч. Посібник. Київ: Либідь, 2001. 168с. К-сть екз.: 5
7. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. К., 1986. 96с. К-сть екз.: 4
8. Падалко Л. І. Виховання ансамблю в хорі. Посібник. К.: Мистецтво, 1996. 172с. К-сть екз.: К-сть екз.: 1
9. Серганюк Л.І. Методика аналізу хорових творів. Івано-Франківськ, 2016. К-сть екз.: 10
10. Соколов В. Г. Работа с хором. М., 1967, 1983. К-сть екз.: 11
11. Соколов В. Г. Хороведение . М., 1971. К-сть екз.: 2
12. Струве Г. А. Школьный хор. М., Просвещение, 1981. К-сть екз.: 2
13. Стулова Т. Хоровой класс: (Теория и практика вокальной работы в детском хоре). Учебное пособие . М.: Просвещение, 1988.-126 с. К-сть екз.: 15
14. Пігров К. Керування хором. К., 1956. К-сть екз.: 4
15. Чесноков П. Г. Хор и управление им. Предисловие К. Птицы. М.: Государственное муз.из-во, 1961. 240с. К-сть екз.: 1

Допоміжна

1. Білявський Е. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. К., 1998.
2. Асаф'єв Б.В. О хоровом искусстве. Сб. статей / Сост. И коммент. А.Павлова-Арбенина. Л., Музыка, 1980. 216с.
3. Бриліант В. С., Палкін В. П. Вокальні вправи для самодіяльного хору. К., 1978.

4. Гарбузов Н. А. Зонная природа звуковысотного слуха. М. Л., 1948.
5. Колеса М. Основи техніки диригування . К.:Муз.Укр.,1973.
6. Краснощеков В. И. Вопросы хороведения. М., Музыка, 1969. 300с.
7. Критский Б. Проблемы ансамбля в хоре . М. 1980.
8. Назаренко І. Мистецтво співу. К. 1968.
9. Лашенко А. П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития. К.: Музична Україна, 1989. 136с.
10. Левандо П. П. Проблемы хороведения. М., 1974.
11. Переверзев Н. Проблемы музыкального интонирования. М, 1966.
12. Романовский Н. В. Принципы работы над строем в хоре. В сб.: Хоровое искусство. Л., 1967.
13. Романовский Н. В. Хоровой словарь. Л.: Музыка, 1972. 144с.
14. Смирнова М. Хорознавство. Харків, 2003.
15. Хайкин Б. Беседы о дирижерском ремесле. М.-1984
16. Шамина Л. В. Работа с самодеятельным хоровым коллективом. М., Музыка, 1988. 175с.
17. Шреер-Ткаченко О. Я. Історія української музики. К., 1980.
18. Яковлев А. Физиологические закономерности певческой атаки. Л., 1971.
19. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: Навчально-методичний посібник для викладачів і студентів мистецьких навч. закладів, учителів шкіл різного типу. К.: ІЗН, 1998. 160с.